

Ходикіна І.І.,

Інститут філології
Бердянський державний
педагогічний університет

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НОМІНАТИВНИХ РЕЧЕНЬ У ТВОРАХ О. ГОНЧАРА ТА О. ВИШНІ З УРАХУВАННЯМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ МАНЕРИ ЦИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

Номінативне речення, як відомо, набули поширення в українській літературній мові в порівняно пізній час. Проте вони швидко посіли тут помітне місце і стали важливим засобом художнього зображення дійсності. Значне місце номінативним реченням належить не тільки у творах Олеса Гончара, а й в “Усмішках” Остапа Вишні. Специфіку вживання називних речень Остапом Вишнею у своїх творах дослідив В.Ф. Сич (46, 173–181), а тому подальші зсилання ми будемо робити саме на цю дослідницьку роботу.

Використання номінативних речень цими письменниками – цілком закономірне явище, яке свідчить про виразну народну основу мови письменників. Глибоко народна мова їх творів відзначається надзвичайним лаконізмом, наявністю великої кількості коротких (нерідко однослівних) простих речень, що являють собою репліки діалогу, обірваних або незакінчених речень, слів-речень, багатством інтонацій, виразним емоційно-експресивним колоритом, поглянемо на такі уривки:

1. **Раптом над вухом:**
 - **Доброго ранку! Заснули?!**
 - **Здрастуйте! Невже заснув?!**
 - **А вже й сніданок на столі! Ходімте!**
 - **Ходімо.**
 - **А де ж ваша рушниця?**
 - **Нема ...Дивись.**

Сюди-туди – нема рушниці.

- **Та то так! Тут у нас не зівай! Підслідили, значить, і хапнули. Ну, нічого: може десь впливе...**
- **Неприємно! Не кажіть хоч нікому! (46, 173-174)**
- 2. – **Дай мені адресу якої-небудь учительки або агрономші.**
 - **Для чого?**
 - **Напишу їй листа. Виллю душу.**

Це в Сагайди манія. Він пише багато, куди попало і кому попало, з єдиною метою – одержати фотографію. Якщо ж він досягає свого, то кілька днів ходить, розмахуючи карткою, показує кожному свою дівчину, якої ніколи не бачив і, напевне, ніколи не побачить.

- **Але я знаю, це вона не свою вислала.**
- **Чому не свою?**

- **Бо сама вона – ряба!**
- **Ти ж її не бачив.**
- **Все одно – ряба!!! (66, 71).**

Як бачимо за стилем ці уривки і схожі, і відмінні: перший уривок більш лаконічний. Тому можемо сказати, що творчою манерою Остапа Вишні є лаконічність художньої форми.

Номінативні речення, які вживає О. Вишня у своїх творах, В.Ф. Сич за семантичними ознаками поділяє на три групи: 1) екзистенціальні речення; 2) номінативні вказівні; 3) ті й інші з виразним емоціональним забарвленням [46, 174]. У порівняльній характеристиці будемо дотримуватись цього поділу.

Найчастіше обидва письменники вживають номінативні екзистенціальні речення, які в залежності від змісту та контекстуальних умов виконують різну стилістичну роль. Найчастіше такі номінативні речення використовуються ними при описі обставин, навколишнього середовища, розповіді якоїсь події. Виконуючи функції ремарки, вони визначають те загальне тло, обставину, на фоні якої розгортаються події, що є змістом дальшої розповіді: 1. **Жнива... Гуде комбайн на ланах і в одному колгоспі, гуде комбайн на ланах і в другому колгоспі...** 2. **Мовчання. Напружена тиша. Тільки все поселейство суворо яось дихає. – Юрасику, що трапилось? – Джек вісім котлетів з'їв** [46, 174]. У О. Гончара знаходимо такі варіанти опису: 1. **Вечір. У студентському гуртожитку проводи...**[67, 47] – як ремарка, що вказує на час, коли будуть розгортатися події; 2. **Квадратна металева кабіна, в кабіні важелі стирчать, на сидінні жужмом фуфайка замаслена, здавлена.** [68, 157]; 3. **Холостяцька безладь кімнати. Купи книг по кутках. Пудові альбоми репродукцій...** [68, 241 – опис середовища, в якому буде відбуватися дія. Як бачимо, О. Гончар переважно вживає поширені номінативи, розширюючи картину зображуваного ним явища. О. Вишня для того, щоб розширити картину зображуваного навколишнього середовища і створити колорит невимушеної усної розповіді (це є творча манера О. Вишні взагалі), використовує однотипні за змістом номінативні речення, які поєднуються розділовими сполучниками і виступають ніби однорідні члени, наприклад: **Ставок... Або Дніпро... Або Ворскла, Псвол, Десна... Сидите ви тихо під лозою, в руках у вас вудочка, на однім кінці на тій вудочці черв'як, на другім – ви, рибалка** [46, 174–175].

Щоб відтворити в спогадах картину минулого, ознаменовану кількома важливими подіями, О. Вишня подає номінативні речення групами. Розміщуються вони в такому порядку. Який відповідає хронологічній послідовності: **Тисяча дев'ятсоті роки... Перше двадцятиліття двадцятоголіття! Спогади... А колись, – я вам говорю це цілком серйозно, – і ми були молоді** [46, 175]. О. Гончар теж використовує форму спогадів, але не за допомогою хронології; поглянемо на такі речення: 1. **Супутники... Ракети... А мені ще ж впомку, як ми побачили вперше яро план** [68, 130]. 2. **Спогади, спогади... Одні веселять Лукію, інші присмучують, наливають груди теплим хвилюванням** [68, 71], – тут бачимо подібність розглядуваних вище конструкцій, але будова двох слідуєчих прикладів, в яких теж передаються спогади, властива лише О. Гончару: 1. **Терорист з пелюшок, смертник,**

якого тільки неповноліття врятувало від шибениці, каторжник, якому волю дала революція, він повернувся від каторжанської тачки на гуляйпільське роздолля, з'явився в степах в ореолі своєї легендарності [69, 176]; 2. Пірати степів, розкудлані сини анархії, сини всесвітньої волі. Як вони слухали свого талановитого патлатого ватажка, яку відданість несли йому! (там же).

Тепер поглянемо, як ці письменники створюють уявлення про масовість зображуваного, використовуючи номінативні екзистенціальні речення: О. Гончар домагається цього враження, надмірною поширеністю номінативних речень однорідними номінаціями у формі множини: 1. Позаглядав в каструлі, перехопив сього-того і присів до приймача, поринув у звуковий хаос ефіру. Музика, позивні, лемент мов, джази, меси, церковні відправи. [68, 40]; 2. Каторга, пекло, найважчий це труд, навіть при механізації. Цілоденне мекання, духота, запах сірки, жиропоту, крові, карболки... [68, 49]; 3. Столки човнів, кафе з музикою, на островах різні заводські турбази, профілакторії. [69, 49]; 4. Хаші, очерети, гаї та підгайки, рукави та рукавчата з поваленим у воду дерев'ям, плеса та заплески, стежки та стежиночки – заблудитись би можна незнайомій людині у цих плавневих нетрях, що їм немає кінця! [69, 111]

О. Вишня теж поєднує номінативні члени у групі і надає їм збірного значення: 1. Коні... Кобили... Стригуни... Лошата... Пекло... Тут без батога нема людей... 2. Вугілля, залізо, сталь, алюміній, чавун, марганець... Із відсталої сільськогосподарської країни Україна перероджується на велику і індустріальну країну [46, 175].

Отже, масовість вони створюють через вживання назв у множині. Для таких речень властива підкреслена перелічувальна інтонація. Ми вже говорили про те, що творам О. Гончара властива динаміка руху, це позначається також на номінативних реченнях: 1. Тиснява, галас, лайка, гуркіт возів, і знову чорна дорога в гори, блискання іскор, викресаних підковами, клекіт копит.(66, 122). 2. Ривок – стрибок – віраж через останню кучугуру, і ось вам море, ось вам його синява, тиха, безмежна... [68, 188]. Відчувається експресивність переміщення.

Але О. Вишня великий майстер змалювання картин руху за допомогою номінативних речень. Звичайно. При швидкій зміні явищ чи предметів, які сприймаються людиною під час руху, ми не можемо зупинити свою увагу на багатьох суттєвих сторонах об'єктивної дійсності і висловити про все це свої міркування, а тому в пам'яті залишаються тільки окремі деталі, розрізнені образи, які і відтворюються номінативними реченнями. За допомогою розміщення номінативних речень у відповідних контекстуальних умовах, добором відповідних структурних одиниць створюється яскравий образ дуже швидкого, стрімкого руху, наприклад: 1. Мчить машина під жайворонковими передзвонами. Обдуває її слобожанськими вітрами, обливають її гарячі сонячні проміння. Хорольщина <...> Далі на шляху перескакуєте річку з чудною назвою "Полузер'є" , а за Полузер'єм - гора, і хтось, спасибі йому, таку ж чудесну алею із сріблястих тополь обабіч шляху на тій горі насадив. Тополі вже височенні. Чудова зелена вулиця... Полтава. Красуня Полтава. Шлях іде поза Полтавою. (Вражає ліричність опису.) 2. Лубни...

Пізнав... Сула їх обіймає з одного боку... Пригорнулась одним берегом і простяглась далі луками... Летимо над колією, над залізничною... Яготин... Качнуло трохи... - Тут завжди, - сусіда каже... До Дніпра підлітаємо! Поколише трохи... Зелене поле, а на нім біле коло... Київський аеродром. – Хух! – вниз. [46, 176] Як бачимо, яскравість змалювання картини швидкого руху у великій мірі тут залежить від контекстуального середовища. А тому автор поєднує номінативні речення “не з довільно підібраними іншими структурними типами речень, а, як правило, з поодинокими реченнями, що теж являють собою короткі принагідні зауваження”, – зазначає В.Ф. Сич [46, 176]. Ми відчуваємо, що для багатослівних, детальних пояснень просто не вистачає часу: перед очима того, хто веде розповідь, появляються все нові предмети, нові образи. Враження швидкого руху стає особливо відчутним, коли номінативні речення письменник поєднує в групи, наприклад: Село Момотівка. Ставок. У ставку змішані в купу коні, люди: купаються... Лоботин, Пісочин... Садки, садки, садки... Річка Уди. А ось і наш рідний Харків... (там же).

Екзистенціальні номінативні речення широко використовуються з метою образного змалювання явищ природи, створення пейзажних малюнків і т. п. Із структурного боку вони характеризуються тим, що в їх складі часто бувають означення – художні епітети.

Вживаючи такі речення, О. Гончар здебільшого не просто робить пейзажну замальовку, як це ми помітимо у О. Вишні, а передає ту обстановку, в якій відбувається чи тільки буде відбуватись дія. Його речення складають враження уривчастості оповіді, іноді цьому сприяє і сама динамічність, про яку вже не раз говорили. Оскільки ми вживаємо образотворчі терміни, то іноді це не малюнок, а якісь штрихи, ескізи майбутньої картини, в якій відчувається світло і грандіозність, але в той час це оповідь штрихувата, скупа. Поряд з світлими тонами відчувається (і це переважно) темні пастелі. Ось поглянемо: 1. Осінь, непогода, ніч, із тих ночей, що трощать кораблі, що стугонять стихіями, у шквалах розметують тривожні сигнали SOS... [68, 165] 2. Безлюдний, похмурий край... Голі шоломи сопок, темні масиви лісів. Урвища. Провалля. Розмиті зливами дороги. Несамовиті гривасті потоки, що розбухали з кожною годиною. [66, 334] 3. Захід ще повен світла. Молодик схожий на ті молодики, що розкидані по мечетях Цареграда... Поодинокі зірки. [69, 133] 4. Сонячні чудесні міста. Вільні люди. Життя, де війни стали вже тільки поживою археологів. [67, 311] 5. Пахощі ночі, стрекіт цикад, контрольтова не булькотіння води в ариках... [68, 146] Останнє речення наповнене ліричністю, що наближає його до номінативних речень складених О. Вишнею. в них переважає м'якість викладу: 1. Чудесний весняний день... Сонце... Ось-ось розбрунькнуться каштани... 2. Чудесний ліс. Мішаний. І дуби, великі-великі, в лісі ростить, і ясенки, і берестки, і сосни. 3. Ранок. Морозець. Порипує сніжок. [46, 177].

Для підсилення зображуваного письменники іноді повторюють номінативні речення: “Тиша, тиша, мов на дні океану” [68, 19], “А воно як іще молодик ”Великим Возом” на ”Чумацький Шлях” виїде, та ще як чортяка тобі на самісінький ганок соловейка принесе, – ну, нема тобі порятунку й квинт. Іноді

гармошка затихала... Тиша – тиша...“ [46, 177] Звичайно, виступають вони поряд. Проте речення можуть розділятися іншими конструкціями. Зокрема, трапляються повторювальні номінативні речення, де одне речення являє собою початок пейзажного опису, а друге – його кінець. Вжите в такий спосіб номінативне речення вже не тільки констатує щось, але й виражає почуття, служить засобом для створення колориту мрійливості, наприклад: **Золота осінь... Ах, як не хочеться листу з дерева падати, – він аж ніби кров'ю з печалі налився і закривавив ліси. Сумовито рипить дуб, замислився перед зимовим сном ясен, тяжко зітхає клен, і тільки берізка, жовтаво-зелена й “раскудря-кудря-кудрява”, – ген там на узліссі білявим станом своїм кокетує, ніби на побачення з Левітаном жде чи, може, Чайковського на симфонію викликає. Креслять тригонометричні фігури високо в небі запізнілі журавлі, запитуючи своїм „кру-кру”: – Чуєш, брате мій, товаришу мій? Відлітаємо! Золота осінь... [46, 177].**

Номінативні речення, вживані О. Вишнею при змалюванні явищ природи, нерідко поєднуються в контексті з номінативними реченнями, за допомогою яких подається опис навколишнього середовища. Це буває, зокрема, тоді, коли письменник змальовує життєві чи трудові процеси на широкому фоні часових і просторових обставин, наприклад: **Червень. Ясно-сліпучий гарячий день. Полтавський степ. Обабіч понад трасою красуються жита, пнуться в стрілку озимі пшениці, зеленими й зелено-жовтими килимами стелиться ярина. Величезні плантації цукрових буряків та соняшника. На буряках іде шаровка, проривка, тракторна обробка міжрядь. [46, 178].**

В окремих випадках О. Вишня використовує екзистенціальні номінативні речення для того, щоб назвати якийсь умовний знак, створити ситуацію загадковості і цим збудити в читача почуття цікавості, бажання дізнатися про те, які події розгортатимуться далі. Наприклад: **Легенький свист. То Йосип Євдокимович подає знак, що він уже на місці. [46, 178].**

Важливу функцію виконують у цього письменника номінативні речення, що подаються після сказаного як узагальнення до нього, конденсований висновок, вказівка на наслідок. Для них властива інтонаційна підкресленість та додаткова смислова завантаженість. Наприклад: **Урочисті збори. Зала заллята світлом. Гримить оркестр. Викликають обраних до президії і серед них:**

- **Підліток, Євмен Петрович! 76 років! Виробив на жнивях 142 проценти! Косар! Грім оплесків... [46, 178]** Номінативним реченням **Грім оплесків...** тут не тільки констатується буття опредмеченого явища, але й висловлюється логічна оцінка того, про що сказано в попередньому контексті. Наведемо ще один приклад. Описуючи базарну метушню, різні вчинки і пригоди О. Вишня закінчує розповідь номінативним реченням, яким так само і констатується факт існування незвичайного номінативним реченням явища, і висловлюється думка про те, що події, зміст даного явища є закономірним і звичайним: **... Бігають коні, бігають цигани, метушаться циганчата, гавкають під циганськими возами собаки, ляскають батоги. Іржать лошата, хрокають жеребці. Ярмарок! [46, 178–179].**

На жаль, проілюструвати такі випадки дібраними прикладами з творів О. Гончара ми не маємо змоги. Оскільки такі речення мало притаманні для великого жанру та тематику, яку розробляв О. Гончар. Крім сказаного вище про ці речення, треба додати, що вони несуть в собі відтінок іронії, що більш властиво жанру усмішки, які й створював О. Вишня.

Звичайно, ми розглянули найпоширеніші випадки вживання цими письменниками номінативних екзистенціальних речень.

А тепер звернемо увагу, як і в якому контексті вживаються номінативні речення другої групи.

Обидва письменники використовують рідше, ніж екзистенціальні, номінативні вказівні речення, що супроводяться характерними для них вказівними частками **ось**, **от** (**ось і**, **от і**, де **і** сполучник для підсилювальності значення вказівності, як ми вже зазначали раніш). Нагадаємо, що це речення усно-мовного характеру, за допомогою яких констатується буття, існування предметів, явищ, подій або подається вказівка на них, чим активується увага слухача(читача). Вони можуть виступати як окремими одиницями, так і цілими групами, займаючи в контексті різне місце щодо речень інших типів. Поодинокі вказівні номінативні речення звичайно являють собою початковий етап розповіді або ж своєрідну кінцівку, де повідомляється про той предмет, який став об'єктом зорового чи інтелектуального сприймання. Причому така номінативна кінцівка часто являє собою узагальнення до попередньої розповіді і разом з тим є відправним пунктом для висловлення нових думок. Проілюструймо останнє твердження прикладом із творів О. Вишні: **Чавкають чобота, які ви трудом витягаєте з баговиння, видираєтесь на купину і потім, з купини на купину перестрибуючи, наближаєтесь до очерету... – Ні, таки ось щось таке, ніби “ворота”! Чавкаєте багнищем у ворота! Ось і човен!** [46, 179].

Крім називних речень, що вказують на існування предмета чи констатацію події: **Ось тобі хрящик... Ось тобі реберце...** [68, 11]; **Ось така зустріч.** [68, 406]; **Ось могила козацька, це місце колись звалося Скарбне.** [68, 179], О. Гончар створює такі номінативні речення, в яких відчутне оціночне вказування на життя: **Оце життя!** [68, 187]. Оціночність виражається у частці **оце**, а далі з контексту дізнаємося, що саме мав на увазі автор: “щодуху мчать”, “буксувать” і все це, щоб було весело; тобто ми можемо сміливо підставити у речення частку **ось**.

Отже, роль контексту важлива в усіх видах номінативних речень.

Часто вживаються в творах номінативні речення з посиленням емоціональним забарвленням. Такі речення ми називали оклично-номінативними [див. с.19] або оклично-називними [19, 283]. Вони виражають особливо напружені почуття, переживання, враження тощо. У таких реченнях часто буває означення, виражене прикметником, або вживаються підсилюючі частки (яка, що за та ін..) чи вигуки (ну, ах, ох). Як правило, для них властива оклична інтонація.

О. Гончар не тільки вживає такі речення, номінативні асоціації емоційною оцінкою: **Приют! Богадільня! Жахливо, жахливо.** [69, 125]. Автор використовує такі речення, щоб виділити з певного контексту найсуттєвіше, найважливіше за змістом

висловлювання й зосередити на ньому увагу читача, часто за таким висловом слідує форма роздуму:

– Доля! – сказав би ти. Так! У справедливих армій доля завжди прекрасна. [66, 50]. Іноді такі речення вживає як своєрідний висновок раніше сказаного, несучи в собі порівняльну оціночність: “Катюша” була сердита, а це – куди там... Агрегати! [68, 109]. Ними також передається конструкція факту, а далі йде широка авторська розповідь: Щастя! Воно прийшло, як завжди, неждано-негадано. Шура чекала його в листах з Мінська, а воно було вже тут, в її польовому армійському госпіталі в дев'ятій палаті щелепників. (роздум-розповідь продовжується далі; 66, 205), або авторське зауваження: Танк! Справжнього танка вона ще не бачила... [68, 151], яке, до речі, може передувати фіксуванню факту: У цей момент чобіт першого бійця задзвенів об камінь і весь батальйон полегшено зітхнув: – Шосе! [66, 171]. Для ще більшої смислової концентрації таких речень О. Гончар супроводить їх емоційно насаженим контекстом високого пафосу, урочистої піднесеності, схвильованості і т. д. : “Наступ! було перше, що подумав Черниш, глянувши на хлопу. – Значить, наступ!” [66, 79]. Нахлібник держави! У приют цого! У богадільню! [66, 124]. Повернеться Іван з Індії – порожньо на майдан! Пустеча! Де ж собор? [69, 97]. Емоційне звучання тексту в таких випадках він посилює повторенням називних речень. Оповідь стає глибшою, набуває більшого емоційного підтексту, наприклад: Розвідники в гарячій нестямі кинулися один одному в обійми:

- Перемога, товариш!
- Перемога!
- Перемога!

Із сльозами радості на очах вони поздоровляли один одного цим найчарівнішим і ще не зовсім звичайним словом. [66, 455] – Партачі! Партачі! Партачі! – кричав він за кожним невдалим пострілом... [66, 93]. Виносячи в окреме речення прикладки, письменники домагається значної емоційності та образності окличного-номінативного речення: Дама серця! Вічна! Незмінна! [66, 120]

Розглянемо особливості вживання таких речень О. Вишнею, паралельно наводимо і приклади з творів О. Гончара, оскільки вбачаємо подібність їх функціонування. Використовуючи саме лексичне значення слів, що входять до складу оклично-номінативних речень, та відповідну інтонацію, великий майстер сатири й гумору створює посилене емоційне забарвлення цих речень і повідомляє в них про щось таке, що усвідомлюється, сприймається з почуттям несподіванки, незадоволення, осуду, горя, чи з почуттям радості, задоволення, захоплення і т.п., тобто в цих реченнях названі факти дійсності оцінюються з позитивного або негативного боку, наприклад: 1. Гол!!! Ну, тут, дорогі наші читачі, я не берусь описати все те, що робиться. 2. І чого стерні не видно: все рілля та й рілля? То таки озимина-озимина, а де ж толоки, де перелоги, стерні? Сама самісінька тобі рілля! 3. Але в цей час убігла до кабінету секретарка. – Нещастя, ваша диявольська екселенція! – Що таке?! – Харитон утопився! 4. Ох, як же весело! Сама тобі романтика! Самі танці, самі співи! [46, 180] А тепер поглянемо, як

передає почуття захоплення О. Гончар: 1. **Краса! Електричка на вулицях. Та це вечори місячні.** [66, 310] 2. **“Велич!” – так би назвала Єлька оті вежі домен, оті чорні індустріальні собори.** [69, 50] іноді контекст у нього виступає своєрідною ремаркою, наприклад, яке передає номінативним реченням: **Альпи! Вони, здавалося, стояли тут...** [66, 115]. – **Кого я бачу! Індійський гість!** [69, 200]. Ми вже говорили про використання емоційного звучання. Як бачимо конструкції повтору використовують з цією метою і О. Вишня (4-те речення). Та часто письменники використовують повторення слів і у номінативному реченні (називання предмету тощо) і в реченні, яке пояснює це називання: **Лебідь! Лебідь бачить тільки свою пару, своє озеречко, а я людина – ого-го!** [66, 231] – **Знани? Сьогодні, нарешті, робота. – І повторив: - - Велика робота, друже!** [66, 81] – тут автор використовує повтор як підсумок-констатацію.

Обидва письменники також вживають емоційно-експресивні частки та вигуки в номінативних реченнях: **Ох і оригінали!** [69, 113] **Ох, публіка! Ох, народець!** [69, 110] Вони несуть в собі психологічне навантаження, тобто виражають невдоволення, іронію і т.д.: – **От горечко!** – **вдарив Шовкун об поли руками і кинувся бігти далі.** [66, 126] – тут відчай. О. Вишня такими реченнями створює синонімічний ряди: 1. **Ах, поле! Ох, же і поле! Ну й пшениченька! Такої пшениченьки давно в нас не було!** – **ніжно гладив пшеничні колоски голова артілі “Нове життя”.** 2. **Ах, ніч! Ах, кримська ніч! І хто тебе вигадав?! 3. Які пісні?! Які південні пісні?! Кипарисові пісні!** [46, 180].

Емоційно забарвлені номінативні речення у творах О. Вишні іноді виступають як категоричний оціночний підсумок, що характеризує всю попередню думку: **Центральна рада... Виголошувала “універсали” про “самостійну Україну”, а насправді продала Україну німцям! Запроданство й брехня!** [46, 180] Особливістю таких речень є те, що за значенням вони тісно пов'язані з попереднім контекстом.

Таким чином, спостереження над вживанням у творах О. Гончара та О. Вишні номінативних речень свідчить, з одного боку, про багатство, різноманітність їх стилістичних можливостей і, з другого – про майстерність письменників у використанні цих можливостей. Стиль художнього зображення обох письменників вражає виразною експресивністю, динамізмом, а стиль О. Вишні до того ж оригінальний і характеризується надзвичайним лаконізмом. Важливу роль у цьому відіграють номінативні речення. Уміле використання їх (різних за значенням та структурними особливостями) є одним із засобів, за допомогою яких поживляється розповідь, створюється колорит живого розмовного мовлення, активізується сприймання читача, створюються умови більш образно і конкретніше усвідомлювати ті чи інші явища об'єктивної дійсності.

Таким чином, ми побачили, що діапазон вживання номінативних речень О. Гончара ширший ніж у О. Вишні; але називні конструкції останнього більш влучні і майже не потребують контексту, вони заслуговують більш широкого і детального розгляду.